

Zijaanzicht (♀)

Onderaanzicht (♀)

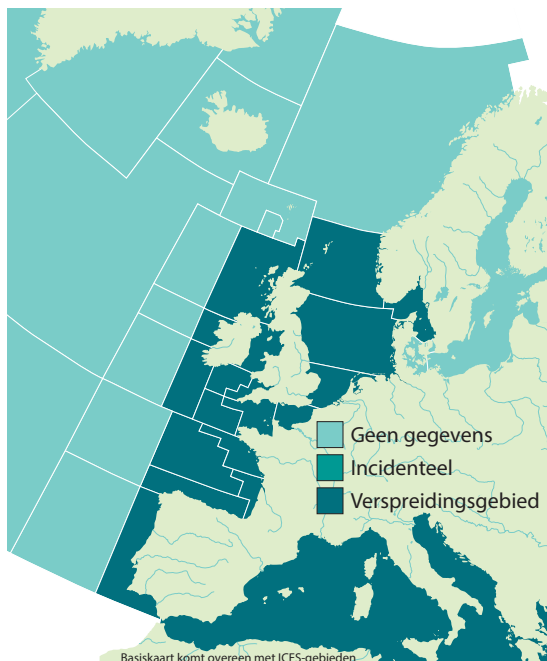
ALGEMENE NAMEN

Hondshaai (NL), Kleingevlekte kathaai (NL), Smallspotted Catshark (UK), Lesser Spotted Dogfish (UK), Rough Hound (UK), Rock Salmon (UK), Sandy Dogfish (UK), Doggie (UK), Petite Roussette (Fr), Pintarroja (Es).

SYNONIEMEN

Squalus canicula (Linnaeus, 1758), *Squalus catulus* (Linnaeus, 1858), *Squalus elegans* (Blainville, 1825), *Scyllium spinacipellitum* (Vaillant, 1888), *Scellium acutidens* (Vaillant, 1888), *Scyliorhinus canicula* var. *albomaculata* (Pietschmann, 1907), *Catulus duhamelii* (Garman, 1913).

VERSPREIDING

UITERLIJK

- Eerste rugvin achter de buikvinnen.
- Tweede rugvin achter de aarsvin.
- Bijna rechte staartvin met goed ontwikkelde onderste lob.
- Neusgroeven lopen wel tot aan de bek.
- Maximale lengte van 100 cm gedocumenteerd, langer dan 80 cm wordt zelden aangetroffen
- Lichtbruine rug met een patroon van talrijke donkere vlekjes.
- Witte buik.

De hondshaai wordt vooral aangetroffen rond de kusten van Noord-Europa. Het is een kleine, slanke haai met een aantrekkelijke kleuring. De snuit is prominent met goed ontwikkelde neusplooiën die tot aan de bek komen en de neusgroeven bedekken. Hiermee onderscheidt de hondshaai zich van de kathaai, *Scyliorhinus stellaris*, waarbij de neusplooiën maar tot halverwege de bek komen. De borstvinnen zijn relatief groot. De eerste rugvin bevindt zich achter de borstvinnen en de basis van de tweede rugvin bevindt zich boven het uiteinde van de aarsvin. Er zijn geen rugstekels. De staartvin is lang en bijna recht, met een grote onderste lob (Compagno, 1984). Er bestaat enige seksuele tweevormigheid in de hondshaai: mannetjes hebben bijvoorbeeld langere koppen met een langere, smallere bek. Voor meer in informatie, zie Filiz & Taşkavak (2006) of Ellis en Shackley (1995).

De hondshaai is lichtbruin tot grijs op de rug, met een patroon van talkrijke donkere vlekjes op de rug en de vinnen. De buik is wit. De maximale lengte die ooit is geregistreerd voor de hondshaai is 100 cm, ofschoon hij zelden langer dan 80 cm wordt aangetroffen (Pizzolla, 2008).

De hondshaai wordt aangetroffen in het gehele noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan en in de Middellandse Zee, van Noorwegen en de Britse Eilanden tot aan Senegal en mogelijk ook de Ivoorkust (Compagno, 1984).

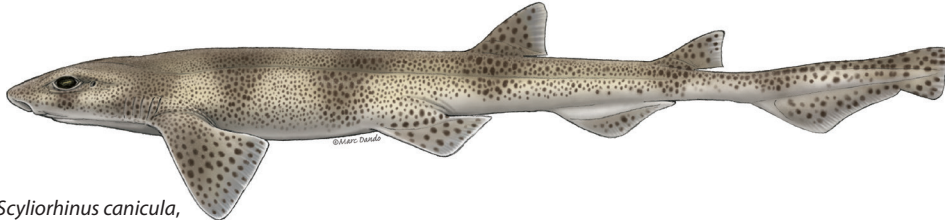
VERGELIJKBARE SOORTEN

Scyliorhinus sellaris, Kathaai

Galeus melastomus, Spaanse hondshaai

Galeus atlanticus, Atlantische zaagstaartkathaai

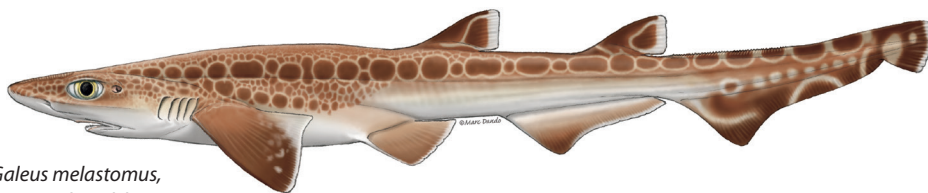
Galeus murinus, Muiskathaai

Scyliorhinus canicula,
Hondshaai

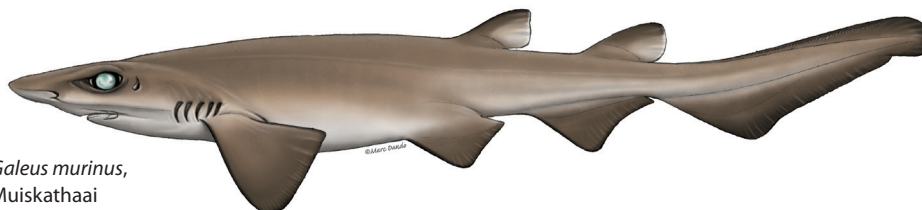
Scyliorhinus stellaris,
Kathaai

Galeus melastomus,
Spaanse hondshaai

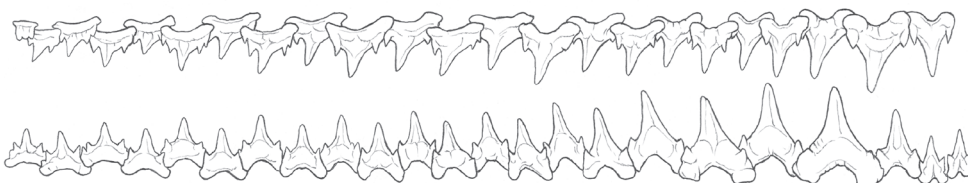
Galeus atlanticus,
Atlantische zaagstaartkathaai

Galeus murinus,
Muiskathaai

(Niet op schaal)

TANDEN

Bij de hondshaai zijn negen verschillende tandtypen geregistreerd. Deze variëren van sterk hellend met enkelvoudige punten tot rechtop met vijf punten (Gajic, onbekend). Mannetjes hebben een bredere bek met langere tanden dan vrouwtjes (Ellis en Shackley, 1995).

ECOLOGIE EN BIOLOGIE

HABITAT

De hondshaai is een bodemhaai die meestal wordt aangetroffen op zand-, modder-, algen, grint- en rotsachtige bodems van de ondiepe kustwateren tot dieptes van 400m, ofschoon hij veel minder vaak voorkomt onder 100 m (Compagno, 1984). Hij jaagt 's nachts en brengt zijn dagen rustend op de bodem door. In deze staat kan hij het toelaten dat duikers heel dichtbij komen en reageert hij soms niet wanneer hij wordt vastgepakt, ofschoon dit niet wordt aanbevolen (Scott, 2003).

In de wateren rond Plymouth, Groot-Brittannië en in de Cantabrische Zee heeft men geconstateerd dat vrouwtjes tijdens de zomer beduidend vaker worden aangetroffen dan mannetjes. In de wateren rond Plymouth heeft men kunnen constateren dat deze trend in de winter wordt omgekeerd, want dan zijn de mannetjes dominant. Dit komt waarschijnlijk omdat vrouwtjes tijdens de warmere maanden naar de kust komen om eitjes te leggen (Ivory *et al.*, 2004).

DIEET

Onderzoek van het eiland Man heeft aangetoond dat de hondshaai een opportunistische jager is op een brede variatie van macrobenthische fauna, met hermietkreeft, kokkelschelp en wulk als zijn meestvoorkomende prooien. Andere prooien zijn verschillende krabben, garnalen, tweekleppige weekdieren, zeekomkommers, borstelwormen en haring, indien die beschikbaar is. Het voorkeursdieet lijkt met de leeftijd te veranderen: jongere dieren geven de voorkeur aan kleine schaaldieren, oudere dieren aan hermietkreeft en weekdieren. Uit het onderzoek bleek ook dat er tijdens de zomermaanden het meest wordt gegeten, dit is tenminste gedeeltelijk vanwege een hogere beschikbaarheid van prooi (Lyle, 1983).

VOORTPLANTING

Mannelijke hondshaaien worden geslachtsrijp bij een lengte van ongeveer 49 cm, waarbij 50% volwassenheid bereiken bij een lengte van 53,5 cm (6,6 jaar) and 100% bij een lengte van 62cm. Vrouwtjes worden geslachtsrijp bij een lengte van ongeveer 52 cm, waarbij 50% volwassen worden bij een lengte van 57 cm (7,9 jaar) en 100% bij een lengte van 69 cm. Deze waarden gelden alleen voor het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan, vooral de Ierse wateren. In de warmere Middellandse Zee groeit de hondshaai sneller en is hij eerder geslachtsrijp (Ivory *et al.*, 2004). Er is geconstateerd dat bij mannetjes het gebit verandert wanneer zij volwassen worden: de tanden worden langer en scherper. Dit heeft waarschijnlijk te maken met hun voortplantingsgedrag, zoals aangetoond door Lyle (1983). Er is geen duidelijk verschil in dieet tussen mannetjes en vrouwtjes (Lyle, 1983). Mannetjes gebruiken deze langere tanden om de vrouwtjes tijdens de copulatie vast te houden (Filiz and Taşkavak, 2006).

Vrouwtjes leggen hun eitjes in de lente en de vroege zomer, in broedgebieden vlakbij de kust. Deze eitjes zijn meestal 4 cm bij 2 cm en nooit langer dan 6 cm, waarbij de draden niet worden meegerekend. Deze eikapsels spoelen regelmatig in klonten aan op de stranden van Europa en kunnen door duikers worden gezien (Shark Trust, 2005). De embryo's ontwikkelen zich gedurende 5–11 maanden, afhankelijk van de zeetemperatuur, meestal tussen 8 en 9 maanden. Bij hun geboorte zijn de jongen 9–10 cm lang (Compagno, 1984).

EIKAPSEL

- 4 cm lang (zonder hoorns).
- 2 cm breed.
- Lange draden aan elke hoek (Shark Trust, 2005).
- Eikapsel lijkt op dat van de Kathaai, *Scyliorhinus stellaris*.

COMMERCIEEL BELANG

De hondshaai wordt over zijn gehele bereik door commerciële visserijen gevangen en grotere exemplaren worden soms voor menselijke consumptie gebruikt. De meeste haaien wordt echter teruggegooid (Gibson *et al.*, 2006). Sportvisserijen zien hen vaak als een plaag omdat ze bijna ieder aas pakken, waardoor de vangst van de doelvis afneemt.

BEDREIGINGEN, BESCHERMING EN WETGEVING

Als een van de meest voorkomende kraakbeenvissen in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan wordt de hondshaai regelmatig gevangen door kustvisserijen en voor menselijke consumptie aan land gebracht. De meeste haaien die door commerciële visserijen worden gevangen en bijna alle haaien die door sportvisserijen worden gevangen worden weer teruggegooid (Gibson *et al.*, 2006). Onderzoek laat zien dat haaien die worden teruggegooid een grote kans op overleving hebben, ongeveer 98% (Revill *et al.*, 1983).

Ofschoon er in sommige gebieden sprake is van plaatselijke uitroeiing, zoals de Waddenzee voor de kust van Malta, laat onderzoek zien dat populaties in het grootste deel van hun bereik stabiel of zelfs groeiend zijn. Het is echter wel van belang om gegevens over vangsten en terugzetten te blijven registreren om toekomstige achteruitgang te voorkomen (Gibson *et al.*, 2006).

IUCN RODE LIJST BEOORDELING

Least Concern (2014). Minste zorg (2014).

VASTHOUDEN

- Voorzichtig vastpakken.
- Scherpe tanden.
- Ruwe huid.

REFERENTIES

- COMPAGNO, L. J. V. 1984. Sharks of the World: An Annotated and Illustrated Catalogue of Shark Species Known to Date. Volume 4, Part 1. Hexanchiformes to Lamniformes. FAO. Rome, Italy.
- ELLIS, J. R., SHACKLEY, S. E. 1995. Ontogenetic changes and sexual dimorphism in the head, mouth and teeth of the lesser spotted dogfish. *J. Fish. Biol.* Vol. 47 (1): 155-164.
- ELLIS, J., MANCUSI, C., SERENA, F., HAKA, F., GUALLART, J., UNGARO, N., COELHO, R., SCHEMBRI, T., MACKENZIE, K. 2008. *Scyliorhinus canicula*. In: IUCN 2010. IUCN Red List of Threatened Species. Version 2010.1. www.iucnredlist.org
- FILIZ, H., TAŞKAVAK, E. 2006. Sexual dimorphism in the head, mouth, and body morphology of the smallspotted catshark, *Scyliorhinus canicula* (Linnaeus, 1758) (Chondrichthyes: Scyliorhinidae) from Turkey. *Acta Adriatica*, 47 (1): 37-47.
- Gajić, A. Unknown. Lesser-Spotted Catshark (*Scyliorhinus canicula*) Look and Characteristics of Teeth and Jaws. The Shark Lab.
- GIBSON, C., VALENTI, S. V., FOWLER, S. L., FORDHAM, S. V. 2006. The Conservation Status of Northeast Atlantic Chondrichthyans; Report of the IUCN Shark Specialist Group Northeast Atlantic Regional Red List Workshop. VIII + 76pp. IUCN SSC Shark Specialist Group.
- IVORY, P., JEAL, F., NOLAN, C. P. 2004. Age Determination, Growth and Reproduction in the Lesser-spotted Dogfish, *Scyliorhinus canicula*. *J. Northw. Atl. Fish. Sci.*, Vol. 35: 89-106.
- LYLE, J. M. 1983. Food and feeding habits of the lesser spotted dogfish, *Scyliorhinus canicula* (L.) in Isle of Man waters. *J. Fish Biol.*, Vol. 23: 725-737.
- Metcalfe, J. D., Butler, P. J. 1984. Changes in Activity and Ventilation in Response to Hypoxia in Unrestrained, Unoperated Dogfish (*Scyliorhinus canicula* L.). *Journal of Experimental Biology*. Vol. 108: 411-418.
- PIZZOLLA, P. F. 2008. *Scyliorhinus canicula*. Small-spotted catshark. Marine Life Information Network: Biology and Sensitivity Key Information Sub-programme [on-line]. Plymouth: Marine Biological Association of the United Kingdom. www.marlin.ac.uk
- REVILL, A. S., DULVY, N. K., HOLST, R. 2004. The survival of discarded lesser-spotted dogfish (*Scyliorhinus canicula*) in the Western English Channel beam trawl fishery. *Fisheries Research*, Vol. 71 (1): 121-124.
- SCOTT, S. 2002. Common Dogfish (*Scyliorhinus canicula*). *Dive Magazine*, 01/11/02.
- SHARK TRUST. 2005. The Great Eggcase Hunt. www.eggcase.org.

Tekst: Richard Hurst.
Illustraties: Marc Dando.

Literatuurverwijzing

Shark Trust; 2010. An Illustrated Compendium of Sharks, Skates, Rays and Chimaera. Chapter 1: The British Isles and Northeast Atlantic. Part 2: Sharks.

Neem voor verbeteringen of correcties contact op met:
Sportvisserij Nederland, Tel. 030-6058400
vangstenregistratie@sportvisserijnederland.nl
www.sportvisserijnederland.nl

Oorspronkelijke tekst:
The Shark Trust, 4 Creykes Court, The Millfields
Plymouth, Devon PL1 3JB, Verenigd Koninkrijk
www.sharktrust.org, e-mail: enquiries@sharktrust.org

Kijk voor meer materiaal op www.haairog.nl (Nederlands)
www.sharktrust.org/ID (Engels)

Registered Company No. 3396164.
Registered Charity No. 1064185

Deze Nederlandse uitgave werd mogelijk gemaakt door:

www.sportvisserijnederland.nl/

www.dutchsharksociety.org

www.elasmobranch.nl/